

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 18 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrt-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Uredništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

## V Ljubljani 6. okt.

Zarad mnogih dopisov, katere nam prijatelji naše narodne in svobodomiselnne stranke iz vseh delov Slovenije in od drugod pošiljajo, — in dalje zato, ker menimo, da so te izvirne izjave važne za dnevno zgodovino, izpuščamo denes uvodni članek in listek. Zdaj med volitvami bode in menimo, mora biti naša prva skrb, da dajemo prostor najprej dopisom, obširnejim in manjšim. Zahvaljevaje se obilnemu, vedno veselo množičnemu se sodelavstvu prijateljev naše stvari, prosimo jih i na dalje, da nam vse kolikaj važno iz domovine poročajo. Dopisi, kateri niso denes prostora najti mogli, pridejo prihodnjič na vrsto. Vsakako pa lepo vsestransko dejansko udeležanje našega narodnega delovanja kaže, da napredujemo, zato imejmo vesel, k delu budeč, vztrajen in neupogljiv pogum in narodna zmaga je gotova prej ali slej.

Slovanski volilni odbor za Istro je izdal sledeči proglas:

### Istrani!

Mila bračo naša! Dan 15. nastajucega meseca oktobra je za vas velik i odlučan dan. I ako ičemu na svietu, to se vsi vaši pravi prijatelji vesele od srca bielej zori toga velikoga dana, jer se svi tvrdo ufaju, da ćete u taj dan svietu pokazati, da ste i vi živi i da za se marite. A to ćete pokazati onda, ako izberete za svoje u Beč poslanike dva izvrstna muža vaše krvi i vašega jezika. — U tu svrhu vam doli podpisani odbor preporučuje, da na koparskom, porečkom i vodnjanskem birališču izberete presvjetloga g. **Jurja Dobrila**, biskupa porečko-puljskoga; na birališču pako pazinskem, voloskom, krčkom i lošinjskom presvjetloga g. **Dinka Vitezića**, savjetnika kod državnoga odvjetništva u Zadru. — Mila bračo! Nam netreba, da vam ova dva muža pobliže opisujemo, jer jih sva Istra već od više vremena spominje, pak jih već i vi svi znate i poznate. Oni su jedan i drugi Slavjani, rodjeni od kmetske kuće, jedan u Tinjanskoj občini, a drugi na otoku Krku, dakle jedan i drugi su vaša bratja i iskreni domorodci. Jedan i drugi su ljudi bistrâ uma i poštenâ srca, dakle vredni i dostojni, da vas zastupaju u bečkom carevinskom vieću. Jer što bi vam moglo biti milo, a da nije i njim drago? — Ako je vam mila Austrija, njezin obstanak in njezina sila; ako Istra, nje razvitak i blagostanje; ako napredak i čudoredno odgojenje vaše djece; ako vaš materinski jezik i vaša stara slavenska narodnost: to je i njim kako pravim istranskim domorodcem, pak će oni u carevinskom

vieću biti sjegurno na onoj strani i s onimi ljudji, koji gledaju i nastoje, da se svim austrijskim pokrajinam jednako pomogne; s ljudji, naposljedku, koji štiju i poštuju pravice svih austrijskih državljanah. Zato, vi nemožete izručiti vaša prava u bolje i sjegurnije ruke, nego li su njihove, t. j. biskupa Dobrile i savjetnika Vitezića. Istrani braćo! To su vam eto ona dva muža, koje vam preporučuje podpisani odbor s ufanjem, da ćete jih izbrati i poslati u Beč, da vas ondje zastupaju i zagovaraju u budućem carevinskom vieću. Podpisani odbor vam jih preporučuje po duševnosti, po svojem najboljem osvješćenju i po očitij želji onih vaših domorodcah, koji vas iskreno ljube, i nežele i neišču drugo, nego vaš dobar glas, vašu sreću i vaše blagostanje. Ima Istra i drugih vrednih ljudi ali med vrednima najvredniji su ovi, pak nam svi pametni in poštteni ljudi, da još jedanput rečemo, sa svih stranah Istre sporučuju, da samo ovu vrednu i poštenu dvojicu za svoje poslanike u Beč izaberete. Izbornici! Sad sva Istra na vas gleda. Sad sva Istra željno čeka, da svane 15. oktobra, pak da vidi, kako ćete u onaj dan složno glasovati za te odabranike vaših biračah i svega istranskoga puka. Na vami je red, u raših rukah sve stoji, dao Boge u srećan i dobar čas!

Živio Juraj Dobrila u Koprnu, i Dinjanu!  
Živio Dinko Vitezić u Pazinu, Voloskom,  
Krku i Lošinju!

U Trstu 1. oktobra 1873.

## Politični razgled.

### Norranje dežele.

V Ljubljani 6. oktobra.

Minister **Stremayer** je te dni v Mariboru bil navzočo odpiranju zgornje realke. Ker ga njegovi prijatelji, nemško-nacionalci, zavoljo premalega poguma glede postopanja s škofi itd. napadajo, je mož za potrebno spzvalo izjaviti, da se še zmirom drži načel leta 1848. — Ako se tu vzame nasprotovanje slovenskemu šolstvu v poštev, bodo pač prusaki morali mu palmo dati, sicer je mož gladek kot jegulja in rad plava „po sredi skozi.“

**Češki** listi govoré o velikanskem deficitu, ki pride v Čislajtaniji na vrsto, katerega je naredila ustavoverna dunajska svetovna razstava.

**Ogerski** list skrajne levice „Mag. Ujsag“ prinaša Iranyi-jevo pismo, v katerem se prvosednik ogerske zbornice pozivlje, naj skliče državni zbor. A vlada je vsled tega sklenila ne obzirati se na poziv, temuč sklicati zbor stoprv 8. novembra.

### Vnanje države.

**Srbski** „Vidov dan“ govori o položaji, ki ga je dobila Nemčija vsled zadnjih dogodkov v političnem svetu, in razmotrava doslednosti, ki izvirajo iz tega za držanje in

težnje drugih držav in za vzdržanje evropejskega miru. Med drugim pravi srbski list, da je Prusija vedno želela, da se mir vzdrži, da dvor in Bizmark kažeta, da jima nij za nečimerno slavo, da je duh nemškega naroda duh miru, da bode Prusija vzdržala evropejske države na poti vsestranskega razvoja. — Brčkone je ta članek Bizmark sam diktiral „Vidovemu danu“.

**Ruska** vlada bode na Črnem morji zopet brodovje ustanovila. Sebastopol se je povzdignil v gubernijalno mesto, čigar guverner bode tudi poveljnik nove luke. Prva ladija „Novgorod“ je že priplula proti Sebastopolu.

**Francoski** listi so že večkrat poročali, da bo Chambord izdal manifest; a do zdaj mu nij hotel od rok. Thiers bo svoj manifest te dni izdal. Mac-Mahon pa nema nič posebnega dela, kajti on ogleduje zdaj v Bourges vojaška poslopja. Vlada je zadnje dni svojim žurnalistom obesila križce na prsa, za velike zasluge, da jo hvalisajo. — Monarhija se bode tedaj menda res proglasila; baje da se je zanjo že 110 glasov narodne skupščine nakoledovalo. Desnica in desni centum sta se zedinila v programu in Chambord bode res „Henrik V.“ Republikanci so se z bonapartisti zvezali.

Predsednik **španjske** republike sprejema vedno voščila od udov diplomatskega kora, ker ima tak vspeh proti kantonalistom in Karlismom. Upor se bliža koncu, vse je obupalo, ali pa je sito tepeža. Pri Estelli v Navarri se je nabralo 14.000 Karlismov. Ako bosta imela Moriones in Santa Pau taisto srečo, kakor drugikat, pričakovati je določilen poboj karlistovske topovske hrane.

**Italijanski** listi pripovedujejo, da je zdravje papeževo zopet začelo pojemat. Papež se čuti, da je blizu smrti, in je ukazal, naj se njegovi papirji uredé.

## Dopisi.

**Iz Kamnika** 3. okt. [Izv. dop.]

Znano je že, kam je zabredel naš c. kr. okrajni glavar, g. Klančič s svojim „vzvišenim uradniškim poklicem“, da je namreč pri volitvah po tistem Rothovem „ukazu“, posebno kmetskim volilnim možem usiljeval za poslanca moža, na katerega nikdor nij mislil. Da se priprosti kmet lahko ujame v uradniške zanjke, je res. Vendar gos. Klančiču ne pojde tako gladko s svojim priporočencem baron Apfaltrernom, kakor se mu je morda dozdevalo; kajti sliši se povsod: mi nečemo za svoje poslance baronov, katerih smo se komaj otresli, kateri nas kmete ne štejejo med ljudi, se nas sramujejo in naš materni jezik zaničujejo. Mi hočemo voliti za poslanca moža domačina, ki bode vse naše želje vestno zagovarjal; Slovenca, nikdar pa Nemca. — G. Klančič je pri volitvah, katere je sam vodil, na vse kriplje agitiral za svojega ljubčka. V Mengšu ga nij omenil, vede, da tam ga ne bodo nikdar volili. Drugače bi bilo, ko bi bil njegov priveržanec, g. Dolencec, izvoljen, ki



pa je srečno propal. V Radomlji pa je jel jim zasluge Nemca Apfaltrerna naštevati. V Terzini, kjer sta izvoljena vrla narodnjaka, vpraša ga župan: „Koga pa kočemo voliti za svojega poslanca?“ „Volite Križkega barona, on je pravi mož, on vam bo naj več pomagal!“ Ker pa je župan dvomil, da bi imel g. baron kaj slovenskega duha v sebi, pobere g. Klančič svoja kopita z besedami: „Vi iščete toraj slovenskega duha!“ Depalavas si je volila za svojega moža kmetovalca Habjana. Temu je tudi Klančič priporočal svojega kandidata, češ da bo ravno Apfaltrern, ker je baron, velik gospod, znižal davke, nikdar pa slovenski poslanec, dr. Poklukar ali kateri drugi. — Gotovo je do sedaj, da kmetje nikakor ne bodo volili Nemca Apfaltrerna, izvzemši nekatere župane, ki občujejo s Klančičem; pa tudi ti se mu odtegujejo. — In to so ustavoverno-liberalne volitve!

**Iz Notranjskega** 5. oktobra. [Izv. dop.] Vseh sredstev, kar se jih le zmisлити more, se poslužuje „pravna“ stranka pri nas, da nas pregovor naj bi mi dr. Razlaga ne volili v državni zbor, ter da bi pa na mesto njega nemškega grofa Hohenwarta. Videči, da vse dosedanje poskušnje to doseči so brezuspešne, pričeli so nas zdaj loviti, na drugi način. Ti nam pravijo da zdaj se moramo zediniti za grofa Hohenwarta, kajti dr. Razlag kandiduje v Ljubljani, tedaj se bode nam odpovedal. Zagotavljajo nas da bode on v Ljubljani zmagal. (? Ur.) To je le pesek v oči. Laž je menda tudi, kar nam ti gg. pravijo, da je Hohenwart naš narodni program podpisal, ker v nobenem javnem listu nij bilo tega brati, pač pa protivno.

Te laži so pa le bob ob steno, kajti mi se ne damo tako naglo prekaniti. Ostali bode-mo trdni kod skala za našega kandidata dr. Razlaga, od katerega se nadjamo, da bode več storil v korist našemu narodu, nego pak grof Hohenwart, in bode zanesljivejši. Iz prva mislila je „pravna“ stranka, da zmaga nje pri nas je gotova; a čedalje bolj razvi-da svojo slabost, ter vedno bolj dvomi na svoji tako „gotovi“ zmagi. Bolj ka agitirajo, bolj ko nas rotijo, da moramo tako voliti kakor hočejo oni, toliko bolj se njih mreže i zanke trgajo, v katere loviti so nas mislili. Minole čase so imeli pri nas gg. duhovni res veliko veljavo med nami, oni so bili povsod prvi. A zdaj je pričele biti vse drugače, kajti mi čedalje bolj sprevidamo, da ti gg. le za-se in svoj stan naj bolj skrbje, — blagor in srečo naroda imajo pa le v ustih. Bog obvaruj, da bi mislili, da so vsi taki, — tega ne, večina žalibog jih pa le vendar je.

**Iz Gorice** 5. okt. [Izv. dopis.] Dasi-ravno je c. k. namestništvo v Trstu s tiskan- im oznanilom po vseh občinah razglasilo, da se bodo volitve volilnih mož za kmet-ske občine po vsem Goriškem 9. t. m. vršile, je vendar goriško c. k. okrajno glavarstvo to naredbo na vrat na nos spremenilo in obči-nam naše okolice prav nenadoma, sem ter tja po ekspresih, naznanilo, da se bodo one volitve tu 30. septembra, tam 1. oktobra itd. vršile. Doba mej naznanilom in volitvijo je tako kratka, da se v večjih občinah niti nijso mogli vsi opravičeni volilci povabiti in da so se po tem takem v dotičnih krajih volitve nepostavno dognale. Kajti glavni po-

goj postavne volitve je ta, da so vsi opravičeni volilci povabljeni. — Drugod, to je na Tolminskem in na Krasu se bodo men-da volitve vršile na dan, katerega je na-mestništvo za to določilo. Kdo je samo na-šemu glavarstvu pravico dal proti namest-ništvu razglasu ravnati in tako veliko zmešnjavo napraviti, tega ne vemo; a to smemo trditi po vsej pravici, da je to čisto novo iznajden, pa zelo škandalozen maneuver, katerega se poslužujejo vladni organi v do-sego svojih namenov.

Baron Rechbach je v naši črni knjigi uže dobro zabilježen; letako naprej, in bo-dite prepričani, gospod baron, da kadar pride zaželena ura Vaše ločitve od nas, bomo se goriški Slovenci s popolnim prepričanjem od Vas poslovili, da slabejšega okrajnega gla-varja, v katerem koli oziru in samovoljni-šega od Vas — nij še Gorica imela.

Mej do zdaj izvoljenimi volilci je nad polovica Sočine stranke, in smemo se nade-jati zmage. Gotovo je, da „Glasov“ bahač ne bo izvoljen. Ves slovenski svet ve, da se goriški „Glas“ kuje v Tonkli-jevi kova-čiji pod njegovimi avspiciji in da je njegov odgovorni urednik Tonklijev pisar; in vendar se v uvodnih (vodenih) in postranskih član-kih junak in njegove zasluge v deveto nebo povzdiguje, kakor bi bil on odrešenik go-riških Slovencev. Sicer znači baharija prav posebno pane Tonkli-ja. Kolikokrat je poprej v Sočinih zborih ošabno našteval svoje neizmerne zasluge za narod; s kakim beda-stim ponosom je na dan volitve deželnega poslanca, ko je zadnjič v Tolminu kandido-val, pravil, kaj je uže on storil za nas in naše pravice in kako se je celó na svoj za-sluzeni (pa ne zasluženi) križec, skliceval, da so se mu celó prosti kmetje v obraz smi-jali. Tako je poln samega sebe, da mu lastna hvala pri vsaki priliki iz ust kipi.

V tem oziru je prav podoben nekemu tukajšnjemu profesorju (??), kateri naj govo-ri o skutoslovji ali krompiroznanstvu, v vsa-kem stavku vsaj trikrat svoj „jaz“ poudarja. Pa pustimo za danes tega publoglavega pro-fesorčka. Ponudi se nam morda v kratkem ugodna prilika, da spregovorimo tudi o njem par resnih besedij. Za danes ga opominjamo samo na nemški pregovor: Der Krug geht so lange zum Brunnen. itd. Naša kmetijska šola ima letos uže svoje lepo posestvo in na-dejamo se, da postane zdaj taka, kakoršno potrebujemo v naši deželi. Da bi le naši posestniki bolje spoznavali njeno korist, ter v obilnejšem številu pošiljali svoje sinove v kmetijsko izobraževališče. Letos nij obisko-vanje povoljno vendar ima, kakor slišimo, profesor Povše v slovenskem oddelku več dijakov, nego se jih je vpisalo v italijanski oddelok.

V goriškem mestnem zastopu so nastale letos nove homatije, vsled katerih se je žu-pan Coronini svoji službi odpovedal. Zdaj se pogajajo z njim, da bi zopet županovanje prevzel, a on stavi take pogoje, kakoršnih ne more starešinstvo lahko prevzeti. Stran-karstvo je v Gorici res uže do vrhunca pri-kipelo. Italijani razcepljeni, Slovenci stari in mladi kakor pes in mačka in nemški nase-ljenci tudi needini — in vsi trpimo v tem stanji, vsem so škodovani duševni in mate-rijalni interesi, lojalno življenje pa je tako, da bog previdi! In ravno zdaj, v času vo-litev so strasti pri strankah tako močno

vzbujene, da se nam prav zdi, kakor bi bili zdaj v krizi in da mora potem prevrat nastati. Ali se zgrabimo, ali si pa vsaj v društvenem življenji zopet pomirjeni prijazno v roke se-zimo. Tako ne more ostati.\*)

### **Iz gornje-savinske doline**

1. oktobra [Izv. dop.] Od vseh krajev mile Slovenije donašate dopise, iz katerih se vidi, kako pridno in marljivo se agituje za na-rodne kandidate. Pa, če je v drugih krajih tudi več agitacije treba, smo mi v drugem položaji. Odkar hodimo volit, smo mi Go-renje-Savinčani zmirom še vse svoje gla-se narodnim kandidatom dali. Naši poslanci bili so šentpeterski Zavel, Razlag, Lipold, Vošnjak, Dominkuš, vsi skozi in skozi narodni in slobodnomisleči. Kako nav-dušeno smo mi na volišče se z okinčanimi vozovi, domorodne pesni prepevaje, vozili; stali smo zmirom vsi trdo, kot naše planine, na obrambo naše krvi in česti. — A kako zdaj? — Pohajaj se malo po naših krasnih krajih, poslušaj, kaj naši ljudje med soboj govore, in naglo boš zapazil neko razdraže-nost, razburjenost, katero je izuzročilo pogo-varjanje o farški stranki. Poprej smo mi v našem kraji veselo in složno živeli — Sol-čavan je ljubil Rečičana, Mozirjan pobrate-val se je z Gornjegradčanom. Priklatil se je pa zdaj od ptujega kraja neki nemirnež, ki je se svojo strastjo res že ljudi tako daleč spravil, da nij nič kaj nenavadnega, da se pri razgovoru o politiki tako razsrdijo, da nastanejo največja sovraštva celo med doma-čini. Ta mož ima svoj sedež v Rečici in tamo kaplanuje, — pa naj se tudi njegovo ime razglasi, da slovenski svet ve, kakšne ptičke da redi na svojej zemlji — Rodov-šek se piše.

Da Vam povem, kako agituje, nekaj dogodjajev. Pri nas se je močno razširil vse hvale vredni „Slovenski Tednik“, ljudje ga kaj radi prebirajo; kaj stori Rodošek? ko on zve, da tudi v njegovi župi ima „Ted-nik“ ljubljencev, da ga celo naj razumnejši in bogatejši možje berejo, se razsrdi in očitno preti vsakemu, ki „Tednik“ bere, da ga bode iz cerkve ekskomuniciral. Si morete Vi večje bedarije in neumščine misliti, od te; Rodovšek — pa koga eksko-municiral!!!

Če že samo čitanje „Tednika“ zadostuje, da se kdo in cerkve izpahne, kaj se more še le tistemu zgoditi, ki ima dosta huje pre-grehe in če je še zraven maziljenec? Pa tudi z lažjo si naš Rodovšek dobro zna po-magati. Čujte, kako da dela, da bi gotovo njegov zaštitnik bil izvoljen. On že zdaj na neko polo podpise pobira, s katerim se vsak zaveže, da bode, če ga za volilnega moža izberó, za Kosarja glasoval. Priroma s to polo tudi h krčmarju Brinovcu, in ker Rod. dobro ve, da Brinovec je prepa-metna glava, da bi se na limance vsedel in se s podpisom zavezal, za farja glasovati, mu pomoli polo s besedami tje: „Kdor je še zato, da naj vera ostane, ta naj to polo podpiše!“ Za vero smo vsi — odgovorijo pivei in podpišejo vsi s krčmarjem vred. — Vi Rodovšek, se to strinja z Vašim stanom, da Vi greste ljudi okolo sleparit in lagat se jim? — Kedo nam če vero jemati? Ali narodni Slovenci? To je nesramna in grda laž, katere ste se Vi dolžnega storili.

\*) Naš navadni dopisnik je utihnil. Prosimo, poročajte nam večkrat. Uredn.



Kako da naš konsistorium spoštuje enakopravnost, naj Vam služi v dokaz, da so Rečičani na neko slovensko prošnjo, od knezoškofijstva nemški odgovor dobili. In moža, ki v tem konsistoriji kot kanonik sedi, bi mi za poslanca volili? To ne bi bilo samo smešno, nego, vsak, kateri bi to storil, poslati bi se moral na opazovalnico, da se zdravniki v stanji duševnih zmožnosti tudi prepričajo.

Gornje-Savinčani! Ne udajmo se, dozdej bili smo vsi zmirom složni pri volitvi, ne dajte se od nekega prenapetega faruceljna strahovat, nego kličite na dan volitve vsi enoglasno: Živio dr. Vošnjak — naš poslanec!

**Iz spodnjega Roža** na Koroskem 4. okt. [Izv. dop.] Denes so se vršile volitve volilnih mož v občini Medborovnica. Izpadle so pa, v veliko nevoljo naših nemškutarjev, narodno, dasiravno so si ti na vse kripke prizadevali svoje privržence skozi spraviti. Izvoljeni so pa možje, ki bodo pri volitvi glasovali za narodnega kandidata g. Ferdo Vigela. C. kr. komisar se je še precej nepristransko držal, a toliko bolj je rojil županov namestnik g. Jak. Rabič po domače Elijas. Letal je mož v eni sapi od hiše do hiše, od njive do njive, da bi svoje ovce skupaj spravil, ta mož ki se drugokrat kaže narodno-liberalnega, a kadar je kaka volitev je po vsem nemškutar. Mislili smo, da bode od jeze počil, ker je dobil komaj 7 glasov ko so jih dobili njemu nasprotni t. j. narodni volilni možje po 12—15. Slava vrlim volilcem! Volilni možje so za svobodo omiko in napredek. Bog daj da bi bil naš poslanec tak! Tudi v nekaterih sosednjih občinah se nadjamo dobrega vspeha za našo narodno stran. Živel naš poslanec, g. Ferdo Vigele!

**Iz Sodražice** 4. okt. [Izv. dop.] Lehko bi vam denes obširen dopis spisal, ali vem, da so vam zdaj ob volitvah prostori tesni, torej sledeče ob kratkem naznanjam, naj bralci sami sodijo.

Tukajšni župnik, g. Lesjak, je zvedel, da Sodražani in okolčani, pridno „Slov. Tednik“ čitajo, ter da tega lista mnogo na našo pošto dobaja. Ta mračnjak je začel v nedeljo (res velika predrznost) svojo „sveto“ (ali ka-li) jezo s prižnice na ves glas blizu tako-le razlivati: — „Sliši se, da se po vaseh beró ene „cajtunge“, ki so polne peklenskega duha (kaj vraga? Ur.) ki govorijo zoper sv. vero (lažete g. fajmošter! Ur.) in njene naprave. Da boste vedeli, kateri so ti hudičevi listi, vam jih tukaj očitno imenujem; to so: „Slov. Narod“ in „Slov. Tednik“. (Ta fajmošter malo nori, če jeres to rekel. Ur.) Tacih in še več drugih bedastoč je klatil gospodin. Smeha in milovanja vredno je bilo, ko so nedolžni otroci pod leco s trmo in srpo gledali strástnega Lisjaka ko je besede: „hudičevi listi“ na vso sapo kričal. Gosp. Lesjak, ki upije, da za „Sl. Narod“ in „Tednik“ je škoda denarja tje metati, je ušesa zamašil in oči zakril, ko je onidan „svajti“ Anton Dobarski tukaj čudne misijone držal in čez 1000 gl. iz naše fare odnesel. — Temu Lesjaku ministrira nek dijak France Gornik, kateri si je svoje počitnice porabil v to, da je pozvedel in župniku naznanil kdo je na „Slov. Tednik“ naročen in kaj katera tercijska o tem pravi. To revče, ki je 7 šolo zagledalo, že zdaj kaže, koliko bode pomagalo za

napredek národa, ki se s tacim babjim prilizovanjem župniku dobrika. — Pristavljam še, da je naš fajmošter predno je rohnil proti „Slovenskemu Narodu“ in „Tedniku“ priporočal novi cerkveni list, ki ga bosta baje Jaran in Costa izdajala. Torej prižnice se rabijo zdaj za politično agitacijo in kolportiranje časnikov.

**Iz Ljubljane** 5. oktobra. (Kako so „Novice“ Blaznikova lastnina postale.) Že 1867. leta je bilo v „Triesterici“ po aktih natanko dokazano, kako sta g. dr. J. Bleiweis in ranjki Blaznik lastnino „Novic“ kranjski kmetijski družbi eskamotirala. Pa mislil si je dr. Bleiweis, kdo pa bere po Slovenskem „Triesterco“!? Zaradi tega je tako nesramen, da trdi v zadnjih „Novicah“ v članku, katerega niso nikdar Blaznikove gospodičine zagrešile, da niso bile „Novice“ nikoli lastnina kmet. družbe in da kmetijski družbi še namisel nij prišlo „Novic“ izdajati in dovoljenja prositi. Nadalje citirajo naznaila c. kr. dežel. predsedništva, vsled katerega se je Bazniku zaloga (Verlag) „Novic“ dovolila. — Samo tiskarji, knjigotržci in juristi vedo, kakšen razloček je med založnikom (Verleger) in lastnikom (Eigentümer), ki je gotovo najmanj tak, kakor med oskrbnikom in lastnikom kake hiše. „Novice“ pa dobro vedoče, da je to velikemu občinstvu neznano, zmirom ta pojmov navlaš mešajo in s tem občinstvo slepariti hoté. Tako je bilo 1867. leta, tako tudi zdaj. Da, založnik „Novic“ je Blaznik zmirom bil, to je istina, ali lastnik še le od 20. novembra 1849 na dalje, do katerega časa je bila izključivo in edino le naša kmetijska družba lastnica tega lista. — Pod predsedništvom nadvojvode Ivana je bila 23. in 24. aprila 1843 glavna skupščina naše kmet. družbe, v kateri se je med navzoče člane 1. list „Novic“ za poskušnjo razdelil. V tej skupščini je poročevalec permanentnega odbora kmet. družbe g. Janez Hradecky, s povzdignenim glasom tako-le govoril: Mit Bezugnahme auf den Präsidial-Erlass v. 20. Febr. 1843, demzufolge die k. k. Polizei und Censur-Hofstelle die Herausgabe des krainischen Wochenblattes „kmetijske in rokodelske Novice“ im Verlage des Buchdruckers Jos. Blasnik bewilliget hatte, findet es der Ausschuss nothwendig zu bemerken, dass, sollte das Blatt seinen Zweck erreichen — dasselbe in den Händen eines Privaten bleiben dürfte, weil einerseits ein solcher weniger auf die nothwendige Unterstützung durch zweckentsprechende literarische Beiträge rechnen, andererseits derselbe sein pekunäres Interesse nicht ausser Acht lassen könne, wodurch er oft genöthiget werde, Aufsätze sehr verschiedenen Inhaltes, selbst mit Gefährdung der Haupttendenz in sein Blatt aufzunehmen, sobald ihm dieselben Hoffnungen geben, die Pränumerantenzahl zu vergrössern. Unter solchen ganz natürlichen Verhältnissen hätte aus der in Rede stehenden Zeitschrift nur eine gewöhnliche buchhändler'sche Spekulation werden müssen.

Durch diese Umstände bewogen, und durch das Beispiel der k. k. Landwirtschaftsgesellschaft in Tyrol darin bekräftiget hat — in der Zuversicht, dass eine hochansehnliche Versammlung dieser Verflügung heute ihre volle Zustimmung nicht vorenthalten werde, — der permanente Ausschuss dem Verleger des Wochenblattes dasselbe unter der Be-

dingung abgenommen, das ihm das Verlagsrecht eigenthümlich bleibe, die Zeitschrift aber auf Kosten der k. k. Landwirtschaft und durch sie herausgegeben werde. Mit diesem Vorbehalte hat der permanente Ausschuss mit dem Buchdrucker Josef Blasnik den Kontrakt dahin abgeschlossen, dass derselbe das Blatt in der Woche in einer Auflage von 600 Exemplaren mit Einschluss des Papiers, der Vignette und Druckkosten (nach dem vorliegenden Probeblatte) für 12 fl. C. M. liefern solle, wozu sich derselbe mit der Klausel auch verpflichtet hat, dass, falls die Auflage grösser werden sollte, in diesem Verhältnisse die Mehraufgabe berechnet werden würde.“

To je tiskano v analah kmet. družbe kranjske 1843. leta, stran 30—38.

(Konec prihodnjič.)

**Iz Peterburga** 30. sept. [Izv. dop.] Ruska vlada energično ravna zoper pijančevanje. Ne samo, da bodo od 1. novembra t. l. naprej od domačega in inostranega žganja dokaj večje davke — oziroma uvoznino — jemali, nego do sedaj, tudi po sklepu državnega zbora (ki ima uže najvišjo sankcijo) 1. jan. 1874. leta v Petrogradu — 1600 traktirov (kerčem) zapro, tako da jih ostane samo še 200. Ravno tako strogo bodo postopali v drugih ruskih mestih. V nekaterih vaseh pa so kmetje sami sklenili, da v vasi ne sme biti več žganjarnic (tabern) nego ena sama. Sevega takih vasij nij posebno mnogo, a ipak je to veselo znamenje in lep izgled.

Pri tej priložnosti naj tudi omenim izvrstno in posnemanja dostojno napravo, za katero se ima Petrograd zahvaliti svojemu genijalnemu in neutrudljivemu gradonačelniku (mestnemu glavarju) general-adjutantu Trepovu. To so namreč javna čitanja za prosto ljudstvo. V velikej dvorani se izbirajo delavci, kmetje, ženske, otroci itd. i poslušajo, kaj jim ta ali uni gospod čita iz ruske zgodovine, o zemljepisji, o koristnosti in škodljivosti te in one stvari, o hrani, o boleznih itd. Vstopnina znaša samo 5 kopejk za osobo; s tem denarjem se pokrivajo stroški. — Ker je rusko prosto ljudstvo zares ukaželjno, tako je pri tih branjih zmirom vse nabito polno. I tako narod sliši dobro koristno besedo, namestu da bi se po krčmah klatil. V časnikih je vselej naznanjeno, kedaj kje i kaj se bode čitalo. Čitanja so zmirom ob nedeljah ali praznikih zvečer, kadar ljudstvo zaradi prazdnega časa najbolj v krčme zahaja.

„Ruski Mir“ piše, da bode za leto 1874 prišlo glavnine: 1. od kmetov in sicer a) od 10,661.363 nekdanjih graščinskih kmetov, po okladu 90 kopek do 2 rublja 9 kopek, kar znaša 18,940.959 rub., b) od 9,929.799 državnih kmetov po okladu 62½ kop. do 2 rublja 27 kop., kar znaša 17,306.482 rub.; c) od 1,066.882 kmetov aponaže in drugih dohodkov po okladu 1 rub. 21 kop. do 2 rublja 9 kop. skudaj 1,854.280 rub., d) od 549.129 kmetov vzhodno-iztočno jezerskih gubernij po okladu 1 rub. 87 kop. do 2 rub. 4 kop., skupaj 1,084.866 rub. e) od 156.566 nekdanjih kolonistov po okladu 1 rub. 35 kop. do 2 rub. 61 kop., skupaj 313.707 rub. f) od 39.146 hebrejskih kmetov po okladu 1 rub. 34 kop. do 2 rub. skupaj 68,449 rub. g) od 36,146 naseljenih Azijatov po okladu 22 kop. do 1 rub. 24 kop., skupaj 40,310



rub. in h) od 51.827 naseljenih zločincev po okladu 45 kop. do 1 rub. 51 kop. skupaj 34.474 rub. in 2. od meščanov in sicer a) malomeščanov kubanskega in erečkega okraja, ki niso podvrženi nemobilnemu davku, po okladu 2 rub. 56 kop. skupaj 45.065 rub.; b) od sibirskih meščanskih občin prognalih 15.556 rub.

## Domače stvari.

— (Zopet naše srednje šolstvo.) Zdaj stoprv zvemo iz „N. Fr. Pr.“, da tisti človek, ki je nam slovenske paralelke vzel in kolikor se je dalo naše srednje šole na Kranjskem zopet ponemčil je dr. A. Ficker, ki je, baš ko je to delo dokončal, izgubil svoje mesto kot sekcijski načelnik v naučnem ministerstvu. „N. Fr. Pr.“ od 3. okt. pravi, da bode zavoljo odhoda Fickerjevega, (ki je imenovan za predsednika statistične centralne komisije) veliko veselje med Čehi in Slovenci, „katerim je on kos za kosom njih pod Jirečkom ulovljenega plena iztrgal“. — In res nam je prav, da ta človek gre, kajti on je bil strasten sovražnik slovenskega šolstva in posebno slovenskega jezika. On je posebno dr. Vrečka protežiral samo zavoljo tega, ker ga je poznal kot slovenskega protivnika in renegata; on je tudi na svet Vrečkov, Brandstetterjev in Seidlov iz Maribora odpravil profesorja Pajka in Šumana in še pod Jirečkom na svojo pest gospodaril, dokler ga niso začasno ustavile energične pritožbe. — „N. Fr. Pr.“ se menda po nepotrebnem boji, da ne bi prišel dr. Miklošič na njegovo mesto.

— (Iz Celja) si nekdo prizadeva v „D. Ztg.“ ovreči resnico govorice, da mnogi v Celji in trgih, ki bi bili sicer ustavoverci volili, ne bodo glasovali za Foreggerja, temu ali volit ne bodo šli, ali pa bodo glasovali za liberalno-slovenskega kandidata dr. Prusa. — Kakor videti, šanse za prusjanskega Foreggerja ne stoje nič dobro. Posebno c. kr. uradniki kot Avstrijci ne morejo za nemško-nacionalca in prusoljuba glasovati. Vrečko agitira še zdaj zase, celjski Lassnigg pa se je pridružil, da c. kr. uradniki in drugi „Nemci“ morajo tako voliti, kakor on hoče.

— (V tržaški okolici) baje kandidira za državni zbor od lahonske strani baron Morpurgo. A „Triester Ztg.“ pravi, da bode naš Nabrgoj gotovo izvoljen.

— (Na Notranjskem) se duhovniki zelo za volilne može silijo, pa kmetje jih ne marajo. Med 14 volilci občin Košana, sv. Peter in sv. Mihel nij kljubu vsem prizadevanjem nobenega duhovnika. Košanski fajmošter je vjel en sam glas.

— (V Kranji) se je oglasilo v prvi razred gimnazije 20 učencev.

— (Mariborski župan), dr. Reiser je dobil od cesarja vitezni križ Franc-Josipovega ordna.

— (Hrvatski „Obzor“) od sobote pokara ruske novine, srbsko „Zastavo“ in „Graničara“ pa nekoliko i „Slovenski Narod“, da nijsmo bolji hvalitelji zdanje hrvatske politike. — Nam se zdi, da so naši dopisniki iz Hrvatske dovolj objektivni.

— (Prof. Žepič) pride iz Novega mesta v Zagreb za profesorja.

— (Kaplanska nesramnost). Kaplan na Raki je samovlastno in brez vednosti dotičnega adresata, ki je „Tednik“ plačal, na pošto šel in na „Tednik“ zapisal „retour“, da je nazaj prišel, zdaj ga je adresat pa reklamiral. C. kr. pošte in poštariki poti naj pazijo na te sorte t—.

— (Gadja nesramnost Ulagovega „Sl. Gospodarja“) se je zopet pokazala v poslednjem broji tega, vse, samo ne krščanskega lista, št. od 2. okt. v „razni stvari“ pod naslovom „Kamor ni v Celje po štupe hoditi.“ — V Celji je namreč slovenski trgovec, poštnjak od nog do glave, dolgo že steber Slovenstva v tem kraju, ki je dosti časa in dosti novcev žrtvoval za slovensko narodno stvar in je povsod v Celji in okolici ter po vsej savinski dolini spoštovan. Imena nij treba imenovati, vsak ga pozna. No, in ker ta narodnjak baš po svojem moškem prepričanju ne trobi v rog one (laži-) „pravne“ stranke, one reakcionarne male skrajne desnice, ki nema v nobenem slovanskem narodu privrženikov, — zato pa gre ta Ulagov in Kosarjev „Sl. Gospodar“ ščuvati in šuntati kmete in druge ljudi, naj ne kupujejo pri tem slovenskem trgovcu. Ker so v Celji drugi trgovci skoro sami nemškutarji, svetuje torej tu far (nikdar duhovnik) Uлага, naj kmetje kupujejo pri drugih, torej pri nemškutarskih trgovcih. Nova ilustracija, in sicer grda dovolj, da je tem „pravnarjem“ ljubši — nemškutar nego svobodomiseln Slovenec. Očitno je, da s tacimi noticami hočejo poštenjaka Slovence strahovati in terorizirati (kakor reakcionarji in jezuitje znajo), da bi v njih rog trobil. Uničiti vse, kar nij tej temni farški kliki slepo pokorno — to je geslo in ravnilo vsem tem patronom kolikor jih je: fanatiku Ulagi, radikalnemu reakcionarju in brezdomovincu Kosarju, z znamenjem obrekovalstva stigmatiziranemu Hermanu itd. Pa, hvala bogu, ti ljudje imajo menj moči nego zlobne volje, zato bo tudi ta Ulagov strup proti slovenskemu celjskemu trgovcu neškodljiv. Toliko zdrave razumnosti menda Slovenci še imajo. In prišel bo čas, ko se bo to maščevanje slovenskih duhovnikov na slovenske narodnjake britko nad duhovniki maščevalo. Žalibog, da bodo zadeti tudi poštteni narodni duhovniki, ki nemajo nič zajednega s tacimi fanatiki. A krivnja zadene te poslednje, in v kolikor se oni (poštteni duhovniki) tacemu divjemu počenjanju svojih tovarišev v bran ne postavijo, tudi le-te, ne pa nas, ki to zavračamo.

## Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

## Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurju, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scarno silo, ožonost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem, 3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalesscière, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigmo.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vranienico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalesscière. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Moric, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

## Evropa.

5. oktobra.

Evropa: Fabrice iz Celovca. — Polak iz Dunaja. — Naglas z gospo, Venz Luka iz Trsta. — Friedenherin Mad. iz Maribora. — Planšak z družino iz Trbovlj.

Pri Elefantu: Austerlic iz Dunaja. — Popovič z sinom iz Hrvaškega. — Eckart iz Trsta. — Havanek z gospo iz Kranja. — Grofica Barbo s sinovi iz Krojzenbaha. — Freiherr v. Estorff iz Rütkensteina. — Sociz Brna. — Klynievšek iz Babenfelda. — Lengyel iz Kaniže. — Förlondo iz Udine. — Učar, Tanšek, Eckhard s sinom iz Brežic — Šminger iz Schönfelda. — Jung iz Dunaja.

Pri Malici: Mascon z gospo iz Gorice. — Mačiko z gospo iz Dunaja. — Braune iz Kočevja. — Filipovič iz Ogerskega. — Grof Thurn iz Radoljice. — Darra iz Kounač. — Crasviš iz Trsta. — Rancinger iz Kočevja. — Herman iz Dunaja. — Dekleva iz Postojne. — Kraft iz Dunaja. — Breitner iz Celja. — Krajnc iz Glemona. — Lopčar iz Pulja. — Topo iz Trsta. — Spacek F., Spacek N. iz Maribora.

Pri Zamoreu: Riederer, Rohde, Malick iz Dunaja. — Beniger iz Trsta. — Simončič iz Sevnice. — Wichodi iz Dunaja. — Lichtblau, Dr. Ascoli, Šmie z družino iz Trijenta.

## Dunajska borza 6. oktobra

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

|                              |         |    |     |
|------------------------------|---------|----|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 69 gld. | 15 | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 73      | 25 |     |
| 1860 drž. posojilo           | 101     | 25 |     |
| Akcije narodne banke         | 963     |    |     |
| Kreditne akcije              | 222     | 50 |     |
| London                       | 113     |    |     |
| Napol.                       | 9       | 4  |     |
| G. k. cehini                 |         |    |     |
| Srebro                       | 107     | 25 |     |

1. oktobra 1873

odpre

v Mariboru  
Med. & Chir.

Dr. Heinrich Potpeschnigg  
svoj atélér  
za zdravljenje zob.

Ordinacija od 9.—12. in 3.—5. v hiši  
dr. Schmiderer-ja v graškem pred-  
(257—5) mestji.